Година 1. артъ 191. год. рой 2

ОБЯВЛЕНИЯ.

I и II стр. за петитенъ редъ 1 л.
IV-та „ „ „ „ 40 ст.

а малки обявл. отъ 25 думи 75 ст.

Всичко въ прѣдплата.

Адресъ: в. „Воля“—София.

Директоръ-стопанинъ: **С. РАДЕВЪ.**

ВОЛЯ

ЕЖЕДНЕВЕНЪ ВѢСТНИКЪ.

АБОНАМЕНТЪ.

За България:

За година . . . . . . 16 лева
„ 6 мѣсеца . . . . . . 8 „
„ 3 мѣсеца . . . . . . 4 „

За странство 34 лева зл. годишно.

Абонамента започва на 1 и 15 число.

Единъ брой 5 стотинки.

Българската Академия на наукитѣ.

За всичко, което става изразъ на енергията на българската раса и укрепява самонадѣяностьта на българския духъ — творчество на художествената мисъль, подемъ на културата, блѣсъкъ на народното орѫжие или побѣда на дипломацията — ний се радваме. Всѣки символъ, чрѣзъ който българския народъ означава за себе си и за свѣта своето бързо развитие и своята крѣпка зрѣлость, ни е драгъ. Съ това чувство на възторгъ, което буди у насъ всѣко увеличение на достоянията на България, ний поздравяваме и повишението на старото Книжовно Дружество въ Академия на Наукитѣ.

Книжовното Дружество! Това име, което за нашето поколение звучи тъй старинно, призовава героическия периодъ на Възраждането. То ни напомнува тихото, скромно и велико усилие на българския едва що пробуденъ народъ къмъ просвѣщението. То говори за трогателния и светъ идеализъмъ на хора, които бѣха минали прѣзъ училището колкото за да добиятъ въ него фанатизма на науката, и които, едва ли не съ торба на рамо, като просеци, тръгнаха по българскитѣ земи да носятъ дарътъ на своето живо слово, подобни на апостолитѣ, а може би по-достойни за хвала отъ тѣхъ, тъй като апостолитѣ чакаха царството божие като награда, а прѣдвѣстницитѣ на българската култура не можеха да иматъ дори и утѣхата, че ще видятъ отечеството ся свободно.

Ний твърдѣ много цѣнимъ революционнитѣ епизоди въ нашето възраждане; тѣхната романтична страна ни прѣлъстява; хората, които дѣйствуваха чрѣзъ орѫжие, ни сѫ завладяли въображението; отъ нѣколко голѣми имена ний сме хипнотизирани и всичко друго около тѣхъ тъмнѣе. Но и просвѣтителната борба има своитѣ велики страници; и българската култура има своитѣ герои — герои скромни, които не сѫ ни завѣщали громки девизи, които не се издигатъ въ паметьта ни съ стеснати юмруци или съ развѣти знамена на бѫдащето — но герои, които сѫ пръскали, съ свещенния и безшуменъ жестъ на сѣяча, сѣмената, отъ които възникна, цъвтѣ и върза плодъ българското народно просвѣщение. Къмъ онния скромни ликове на нашата история трѣбва да отиде, съ вълнение, съ почетъ и съ признателность, нашата мисъль, въ деньтъ въ който едно дѣло, създадено отъ тѣхъ прѣзъ години тъмни и скръбни, добива върховното увѣнчаване на едно бѫдѫще, въ което тѣ сѫ вѣрвали религиозно.

⁂

Книж. Друж. е основано на 1869 г., въ Браила. То развия още отначало много жива дѣятелность. Списанието, издавано отъ него, бѣ събрало най-виднитѣ имена отъ младата ни книжнина и отъ току що наченалата българска наука. За образуването на новия ни езикъ и за установяването на единъ по-високъ вкусъ въ българското общество то спомогна много. Освободителната война и създаването на българската държава, въ която политиката погълна всичкитѣ умствени сили, станаха причина да се спре за извѣстно врѣме културната работа на Книжовното дружество. Едва въ 1882 то се прѣнесе въ София по прѣдложението на единъ чехъ историка Иречекъ, който бѣ по това врѣме министръ на Народното Просвѣщение. Въ тая година се възобнови и издаванието на списанието, което съдържаше доста цѣнни материали. Отъ тогава, съ мѫка, но почти редовно то излиза. Обаче то е блѣдо живува сѣкашъ подъ сѣнката на нѣкакъвъ грѣхъ. Липсува у сегашнитѣ му редактори полета, който имаха основателитѣ му. Не диша то ни свѣжесть, ни бодъръ духъ, ни възторгъ за идеитѣ. Интелигенцията го е забравила, а между писателитѣ то е извѣстно само по това, че е монополъ на една литературна група, въ която има много малко даровити хора, и че плаща скѫпи хонорари, които извиратъ изъ субвенцията на държавата.

Тоя отпадъкъ се дължи на много причини; на първо мѣсто, на лошия личенъ съставъ на дружеството. Би било забавно да се направи статистика колцина отъ членоветѣ на книжовния отдѣлъ, напримѣръ, знаятъ кѫдѣ се пише ѣ на края на думитѣ; въ медицинския отдѣлъ има, убѣдени сме, лѣкари, които не признаватъ бактеорологията; въ природонаучния — хора, които не сѫ чували за радиума и които, ако срѣщнатъ въ нѣкой вѣстникъ думата *йонъ*, ще помислятъ, че се касае за името на нѣкой румѫнинъ. За обществено политическия му отдѣлъ достатъчно е да кажемъ, че най-видната фигура въ него е уважаемия г. Д. Яблански.

⁂

При такъвъ съставъ Книжовното Дружество се прогласява за Академия. Ще ли новото име да даде новъ духъ на старитѣ членове?

Прѣдъ насъ е Устава на бѫдащата Академия. Той буди твърдѣ печални прѣдчувствия. Като го четемъ, неволно мисламъ че се касае за нѣкакво селско читалище: той прѣдвижда, напримѣръ, „благодѣтелни членове". Утрѣ, ако г. Гендовачъ поиска да стане членъ на Академията, ще може на основание на Устава, да си плати тоза луксъ, съ условие да развръже кесията си. Всичко въ тоя Уставъ прави лошо впечатление, „дори съ тоя езикъ, на който е съставенъ. Академията, която ще трѣбва да бди надъ чистотата на българския езикъ, употрѣбява въ Устава варварската чуждица „рефератъ", когато можеше ся послужи съ хубавата славянска дума „сказка", отдавна усвоена отъ нашитѣ добри писатели. Членъ 2 на Устава казва, че една отъ цѣлитѣ на академията била „да обнародва и *прѣдизвиква* научни, книжовни и художествени трудове". Тоя начинъ на мислене би билъ осѫдителенъ даже у единъ петокласникъ. *Прѣдизвиква* се единъ човѣкъ, една държава и въ тоя случай тоя глаголъ значи: оскърбява. Слѣдователно Академията не може да прѣдизвиква научнитѣ съчинения, а да прѣдизвиква тѣхното написване или съставяне.

Ние не желаехме да свършимъ съ езикословенъ разборъ една статия, започната съ привѣтствия; но не можеше ли тоя праздникъ на българската култура да мине безъ покушения върху хубавата българска рѣчь?

С. Радевъ.